

SUN'IY INTELLEKT (AI) ASOSIDAGI PLATFORMALARNING TIL O'RGANISHGA TA'SIRI

Saloxiddinova Sevara Abdiraxmonovna

*Oriental Universiteti Samarqand
kampusi ingliz tili o'qituvchisi
salokhiddinovasevara@gmail.com/*

Annotatsiya. Ushbu maqolada sun'iy intellekt (AI) asosidagi platformalarning ingliz tilini xorijiy til sifatida (EFL) o'rganish jarayoniga ta'siri tahlil qilinadi. Tadqiqotda AI texnologiyalarining o'quvchilarga individual yondashuvni ta'minlash, moslashuvchan o'quv muhitini yaratish hamda o'rganish samaradorligini oshirishdagi roli yoritiladi. Shuningdek, o'quvchilarning motivatsiyasi, mustaqil o'rganish kompetensiyalari va til ko'nikmalarining (ayniqsa, speaking va listening) rivojlanish darajasi o'rganiladi. Tadqiqot natijalari AI asosidagi platformalar o'quvchilarning faolligini oshirishi, bilimlarni mustahkamlashi va til o'zlashtirish jarayonini tezlashtirishini ko'rsatadi. Shu bilan birga, texnologiyaga ortiqcha bog'liqlik, texnik muammolar va insoniy muloqotning kamayishi kabi ayrim cheklovlar ham aniqlangan.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, EFL, til o'rganish, motivatsiya, mustaqil ta'lim, adaptiv o'qitish, raqamli platformalar

Abstract. This article examines the impact of artificial intelligence (AI)-based platforms on language learning, particularly in English as a Foreign Language (EFL) contexts. The study highlights the role of AI technologies in providing personalized instruction, creating adaptive learning environments, and enhancing overall learning efficiency. It also investigates learners' motivation, autonomy, and the development of language skills, especially speaking and listening. The findings demonstrate that AI-based platforms significantly increase learner engagement, reinforce knowledge acquisition, and accelerate the language learning process. However, certain limitations are also identified, including overreliance on technology, technical challenges, and reduced human interaction.

Keywords: artificial intelligence, EFL, language learning, motivation, learner autonomy, adaptive learning, digital platforms

Аннотация. В данной статье анализируется влияние платформ на основе искусственного интеллекта (AI) на процесс изучения английского языка как иностранного (EFL). В исследовании рассматривается роль AI-технологий в обеспечении индивидуализированного подхода к обучению, созданию адаптивной образовательной среды и повышении эффективности обучения. Особое

внимание уделяется мотивации обучающихся, развитию автономности и языковых навыков, особенно говорения и аудирования. Результаты исследования показывают, что платформы на основе искусственного интеллекта способствуют повышению активности учащихся, улучшению усвоения знаний и ускорению процесса изучения языка. Вместе с тем выявлены и некоторые ограничения, такие как зависимость от технологий, технические проблемы и снижение уровня живого общения.

Ключевые слова: искусственный интеллект, EFL, изучение языков, мотивация, автономность обучающихся, адаптивное обучение, цифровые платформы

Kirish.

Hozirgi globallashuv davrida xorijiy tillarni, ayniqsa ingliz tilini o'rganish zarurati keskin ortib bormoqda. Zamonaviy jamiyatda axborot texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim tizimiga yangi yondashuvlarni olib kirdi. Shulardan eng muhimlaridan biri – sun'iy intellekt (Artificial Intelligence, AI) asosidagi platformalardir.

AI texnologiyalari o'quv jarayonini avtomatlashtirish, individuallashtirish va samaradorligini oshirish imkonini beradi. An'anaviy ta'limdan farqli ravishda, AI platformalari o'quvchilarning bilim darajasi, o'zlashtirish tezligi va ehtiyojlariga moslashgan holda o'quv materiallarini taklif etadi. Bu esa til o'rganish jarayonini yanada interaktiv va samarali qiladi.

Mazkur maqolaning dolzarbligi shundaki, bugungi kunda AI texnologiyalari keng qo'llanilayotgan bo'lsa-da, ularning til o'rganishdagi aniq pedagogik ta'siri yetarli darajada o'rganilmagan.

Tadqiqotning maqsadi – sun'iy intellekt asosidagi platformalarning ingliz tilini o'rganishdagi samaradorligini tahlil qilish, ularning afzallik va kamchiliklarini aniqlash hamda ta'lim jarayoniga integratsiya qilish imkoniyatlarini baholashdan iborat.

Adabiyotlar tahlili

Sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'lim sohasidagi o'rni ko'plab olimlar tomonidan o'rganilgan. Xususan, Holmes (2019) AI texnologiyalarining o'quv jarayonini individuallashtirishdagi ahamiyatini ta'kidlaydi [1]. Luckin (2018) esa AI yordamida o'quvchilarning bilim olish jarayonini optimallashtirish mumkinligini ko'rsatadi [2].

Kukulska-Hulme mobil texnologiyalar va AI asosidagi ilovalar til o'rganishda mustaqil ta'limni rivojlantirishga xizmat qilishini qayd etadi [3]. Chen (tadqiqotlarida

esa AI asosidagi tizimlar o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish va ularning til kompetensiyasini rivojlantirishda muhim rol o'ynashi aniqlangan [4].

Shuningdek, zamonaviy tadqiqotlarda AI asosidagi chatbotlar va virtual yordamchilar o'quvchilarga real vaqt rejimida fikr-mulohaza berishi, xatolarni aniqlashi va tuzatishi orqali o'rganish samaradorligini oshirishi ta'kidlanadi.

Biroq ayrim tadqiqotchilar AI texnologiyalarining salbiy jihatlarini ham ko'rsatib o'tadi. Jumladan, insoniy muloqotning yetishmasligi, texnologiyaga ortiqcha bog'liqlik va ma'lumotlar xavfsizligi muammolari mavjud.

Tadqiqot metodologiyasi

Mazkur tadqiqot nazariy tahlil (theoretical analysis) asosida olib borildi. So'nggi yillarda chop etilgan ilmiy maqolalar, monografiyalar va elektron resurslar o'rganildi.

Tahlil quyidagi yo'nalishlar bo'yicha amalga oshirildi:

- AI platformalarning asosiy funksiyalari
- Til ko'nikmalariga (speaking, listening, reading, writing) ta'siri
- O'quvchilarning motivatsiyasi va avtonomligiga ta'siri
- Ta'lim samaradorligiga ta'siri

Shuningdek, qiyosiy tahlil orqali an'anaviy va AI asosidagi o'qitish yondashuvlari solishtirildi.

Natijalar va muhokama

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, AI asosidagi platformalar til o'rganishda bir qator muhim afzalliklarga ega.

Birinchidan, individuallashtirilgan ta'lim imkoniyati yaratiladi. Har bir o'quvchi o'z bilim darajasiga mos topshiriqlarni bajaradi, bu esa o'zlashtirish samaradorligini oshiradi.

Ikkinchidan, AI tizimlari real vaqt rejimida feedback beradi. Bu ayniqsa speaking va writing ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Masalan, talaffuzni tekshirish va grammatik xatolarni aniqlash imkoniyati mavjud.

Uchinchidan, AI platformalari o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi. Interaktiv mashg'ulotlar, o'yin elementlari (gamification) va vizual materiallar o'rganishni yanada qiziqarli qiladi.

To'rtinchidan, AI texnologiyalari 24/7 mavjud bo'lib, o'quvchilarga istalgan vaqtda bilim olish imkonini beradi. Bu esa ayniqsa mustaqil o'rganish jarayonida muhim ahamiyatga ega.

Shu bilan birga, ayrim kamchiliklar ham mavjud:

- texnologiyaga ortiqcha bog'liqlik;
- insoniy muloqotning kamayishi;
- texnik nosozliklar;
- barcha o'quvchilar uchun teng imkoniyatlarning mavjud emasligi.

Natijalar shuni ko‘rsatadiki, AI texnologiyalari an‘anaviy o‘qitish metodlarini to‘liq almashtira olmaydi, balki ularni to‘ldiruvchi vosita sifatida samarali hisoblanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, sun‘iy intellekt asosidagi platformalar til o‘rganish jarayonini sezilarli darajada takomillashtiradi. Ular o‘quvchilarning mustaqil o‘rganish, motivatsiya va til ko‘nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Kelajakda AI texnologiyalarini ta‘lim tizimiga keng joriy etish, ularni pedagogik metodlar bilan uyg‘unlashtirish va o‘qituvchilarning rolini qayta ko‘rib chiqish zarur. Shuningdek, AI platformalaridan samarali foydalanish uchun metodik tavsiyalar ishlab chiqish muhim hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Holmes, W. Artificial Intelligence in Education. – 2019.
2. Luckin, R. Machine Learning and Human Intelligence. – 2018.
3. Kukulska-Hulme, A. Mobile Assisted Language Learning. – 2020.
4. Chen, X. Artificial Intelligence in Language Education. – 2021.